

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

Quæ oratio Deo placeat, & quam stulta fit omnis superbia, Sermo

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

reflit, & humiles diligit, dabit quoque vobis gratiam suam, qui est benedictus in secula, Amen.

SERMO IN EADEM DOMINICA.

Que oratio Deo placeat, & quam stulta sit omnis superbia.

Deus propitius esto mihi peccatori, Lucæ XVIII. Orationem breuem nos docuit piissimus Dominus, salurarem tamen. Quid enim breuius his quinque verbis: Deus propitius esto mihi peccatori? Tanta tamen sunt virtutis hæc verba, tantæ efficaciar, vt si ex animo & veritate, hoc est, si ex dolore cordis de suis peccatis pœnitens quis dicat, vt Omnipotentem ligent, vt immutabilem mutant, vt ab inferno liberent, gehennam deprecantur, vitamquæ obtineant æternam. Est enim infinitæ bonitatis Deus, qui nusquam magis inclinatur, ad nihil aliud celerius trahitur, quam ad parcendum & miserendum. Nunquam igitur de ore nostro, nunquam de corde nostro hæc verba recedant: Deus propitius esto mihi peccatori. Est autem hæc oratio in Euangelio hodierno prædicata & cognita huius esse virtutis, vt per eandem homo Publicanus suis peccatis absolutus atque iustificatus in suam rediret domum. Habet enim Euangelium hoc, quæ ædificant, multa. Primum namque est, quod duo homines ascenderunt oraturi in templo. Ascenderunt in templum vt orarent, non vt fabularentur de suis mercibus, vt de suis tractarent negotiationibus, aut vt nouos audirent rumores, sed vt, inquit, orarent. Secundo, ostenditur oratio quæ sit commendabilis. Non enim vniformiter hi duo orauerunt. Itaque superbi oratio contemnitur, pœnitentis & humilis oratio acceptatur. Superbus quamuis Deo de acceptis bonis gratias agat, tamen alios contemnit pauperes & proximos suos, alios iudicat, & se illis præfert. Cuius nullam potest habere occasionem, nisi quia de Dei donis sibi vsurpat gloriam. Si enim verè gratias ageret, si verè ex Deo se hæc accepisse cognosceret, nihil in his inueniret, cuius sibi gloriam arrogare posset aut laudem. Nihil, inquam, sibi adscribendum, nihil vnde aut inaniter gloriari, aut vnde alium posset contemnere, in se agnosceret. Si enim Pharisæus non superbisset, hæc eius fuisset oratio: Gratias tibi ago Domine Deus meus, quia à multis me defendisti seruasti quæ peccatis, quæ procul dubio nisi tua misericordia super me protegens fuisset, obruissent me. Neque enim ego, quam alij qui peccant, sum fortior aut constantior, sed vbicunque ego non peccaui, tuæ, id est, gratiæ, non meæ infirmitatis: in qua si relictus essem, omnibus forem peccantibus infelicio. Quantum igitur ex me est, in omnibus ego deliqui. Quantum verò non cecidi, id est, gratiæ tuæ. Quod autem solius gratiæ tuæ est, quomodo mihi possum ascribere? aut quomodo possum inde gloriari? aut quomodo quempiam propterea alium possum contemnere? Verum, adeo non sapiens fuit superbus. Reuera enim superbia est simul stultitia. Si quidem in hoc superbo Pharisæo, multa quæ stultitiam indicant, fuere. Nam quod orationem facturus non ab humilitate, sed à iactantia incepit, quid aliud fuit, quam stultitia? Si enim vtiliter ei esset orandum, in humilitatem, hoc est, in sui cognitionem se primo debuisset deprimere, quo compunctus

Orationis
efficacissima
formula.

Euangelij
huius docu-
menta, quæ

Oratio qua-
nam Deo
placeat, &
quæ non.

Oratione ca-
iusmodi vid-
dum fuisset
pharisæo.

Stultitiam
superbi hu-
ius pharisæi
indicantia
multa, quæ
sunt.

CCCC 3 vtiliter

T. VI
21

utiliter orasset. Ipse verò diuitias suas ostendit, qui ad mendicandum venerat. Longè aliter faciunt pauperes, qui non ea quæ habent, sed quibus carent, egestatem suam indicant. Ea quoque siue sint plagæ, siue corporis vulnera, ostentant, vnde homines moueantur ad misericordiam, compassionem, & ad tribuendum. Hoc modo coram Deo sua mala narrasset, non quod Deo confessione manifestari possint incognita, sed quòd se ipsum cognoscendo atque expendendo in sui prouocaret detestationem. Scriptum est enim: *Oratio humilantis se penetrat celos.* Inde enim orta illi esset compunctio atque deuotio, vt quo se longius à Deo abesse conspiceret, eo appropinquare ei vehementius desideraret. Secunda, fuit huius Pharisei stultitia, putare se illic solem iustitiæ nusquam alibi quam apud se lucere, quasi solus ipse foret iustus. Sic enim loquitur: *Quia non sum sicut ceteri homines. Potius cogitasset Dei gratiam in omni homine alio operari, preterquam in se.* Sic olim Helias, licet dissimili animo, putabat preter se neminem in terra Israel superesse, qui coleret Dominum, dicens: *Altaria tua Domine solum foderunt, & prophetas tuos occiderunt: Et tu solus sum ego olus, & quærunt animam meam, vt auferant eam.* Sed quid respondit illi Dominus: *Et derelinquunt milibus Israel septem milia virorum, qui non curauerunt genua sua ante Baal.* Habet ergo seruos occultos suos Dominus multos, quorum vt sanctitas nobis ignota est (neque enim videre corda possumus hominum) ita etiam iudicare debemus neminem, sed omnes existimare nobis meliores. Ideo scribit Bernardus ad fratres de monte Dei, hoc est ad Carthusienses: *Nolo vt arbireris solem nusquam lucere nisi in cella tua: ita enim faciunt quidam, qui alios propterea quod suo more non viuunt, despiciunt. Nihil enim illis præter sua placet. Tu verò noli quempiam iudicare, si non faciat quod tu facis. Sunt enim varij ad seruiendum Deo modi, puta illum alio modo, quem tu nescis, placere Christo eidemque seruire. Tertia stultitia illius pharisei est, quòd gloriabatur tanquam de virtutibus, quæ tamen virtutes non erant. Ac si de aureo quis gloriaretur nummo, qui tamen non aureus, sed cupreus esset. Hoc modo iactabat se non esse vt ceteros homines virtuosos. Quo iustum se & mundum arbitrabatur, non intelligens ipsa superbia, qua inquinabatur, fieri, vt nihil in eo esset virtuosum. Quæscunque enim inuenit superbia virtutes destruit & inquinat. Erat autem phariseus de illis vnus, qui in se confidebant tanquam iusti, & aspernabantur ceteros quòd insipientissimum est. Quando quidem sine Dei auxilio, siue ea loquamur quæ faciunt ad declinationem mali, siue ea quæ ad operationem boni promouent, nihil possumus iuxta verbum Apostoli: *Non quod sufficientes sumus aliquid cogitare ex nobis, tanquam ex nobis.* Qui quis aliud de se credit aut præsumit, stultus est, & ruinæ proximus. Vnde per Hieremiam dicit Dominus: *Ego quod fiduciam habuisti in munitionibus tuis, & inthesauris tuis, & tu quoque capieris.* Nullam vult nequæ in nobis, neque alia in re quæpiam nos habere fiduciam, nec vult nos gloriari, nisi in Domino Deo. Ceterum quas ediuerso orandi conditiones publicanus tenuerit, videamus. Neque enim ociose Christus adeo illum laudauit, vt etiam illum iustificatum in domum rediisse nobis nunciaret, nisi merita illum commendassent, & nisi, quam phariseus, sanctiorem castioremque nobis dedisset formam oran-*

Eccle. 35.

1. Reg. 19.
Roman. 11.

Bernard.

Fidutiã habe-
re in se, & nõ
in Deo quã
sic stultum.

1. Cor. 3.

Hierem. 41.

1. Cor. 1.

Conditiones
orandi lauda-
biles in pub-
licano hoc
quæ fuerint.

eran-
suum
mal-
diter
igitur
in qu-
mula
um v-
mi-
curre-
dens
eius c-
rest n-
aude-
to ill-
na re-
fion-
Christi
Centu-
sim h-
diuini
Ter-
malu-
tione-
tundi-
bat es-
cir, se-
cata su-
tur. Q-
quia a-
ficeret
ipse D-
quit,
rogar-
meant
sum:
exha-
num
se me-
peccat-
temer-
prom-
igitur
sertus
teri,
sant-

erandi. Publicanus. Itaque dum voluit orare, primo agnouit peccatum suum: cuius agnitio & dolor impulit eum vt oraret. Videbat enim se in malo constitutum, & nisi Dominus adiuuisset eum, hoc est, nisi misericorditer egisset cum illo, paulo minus habitasset in inferno anima eius. Non igitur ex consuetudine, vt solent multi, non propter metum hominum, in quorum habebatur iam oculis ignominiosus, vt pote publicanus, sed stimulante compunctione, excitante se diuina gratia (cui ascultabat) cor suum voluit Deo, paucis quidem verbis, sed magno gemitu profundaque humilitate effundere. Agnouit ergo peccatum: cuius cognitio illum impulit currere ad templum, induxitque verecundiam, vt staret à longè, non audebat propius aut interius intrare templum in conspectu Dei. Secundo, fuit eius oratio humilis. Optima est hæc orantis conditio. Neque enim non potest non exaudiri. Vide autem quàm verecunda illius fuerit humilitas. Nō audebat, inquit, oculos ad cælum leuare, erubescens coram Deo, quod tanto illum tempore contempserat. Simile aliquid in beata Maria Magdale-
Lucæ 7.
 na repertum est, quæ stabat retro secus pedes Domini Iesu plena compunctione, plena verecundia, plena humilitate. Simili quoque modo Petrus Christo dicit in miraculo piscium: *Exi à me Domine quia peccator ego sum.* Et
Lucæ 5.
 Centurio: *Domine non sum dignus vt intres sub tectum meum.* Considerabant enim hi omnes suam paruitatem suamque vilitatem, & ediuerso maiestatem diuinam.

Tertio percussit pectus suum, fontem & scaturiginem peccatorum, vnde malum omne prodierat. Ex corde enim, inquit veritas, prodeunt cogitationes malæ, adulteria, veneficia, comestationes, &c. Percutit igitur atque tundit cor suum tanquam originem, vnde peccatum exierat puniens. Sciebat enim quod cor contritum & humiliatum Deus non modo non despicit, sed etiam iuxta est his qui tribulato sunt corde: maximè si propter peccata sua, quibus Deum amantissimumque Patrem suum offenderunt, affligantur. Quarto, quia inuocat Deum. Hic enim solus peccata demittit. Quinto, quia nihil in sui excusationem adducit sed verecundè peccatum suum confiteatur: nec quare sui misereatur, quicquam citat aut adducit, nisi quoniam ipse Dominus bonus est, & quoniam in seculum misericordia eius. Esto, inquit, propitius. Ac si diceret: Nihil habeo petere, iustum etiam non est me rogare te, quem toties offendi: nihil offerendum habeo, quam miseriam meam sanandam, qua hastenus te offendi. Hoc solum ad te clamare possum: Domine miserere mei, quia peccator ego sum: vires meas peccando exhausti. Ideo cum tibi nunc seruire deberem, inutilis & infirmus sum. Vnum igitur mihi à te ô Deus misericordiarum relicum est verbum: *Miserere mei Deus, secundum magnam misericordiam tuam.* Et: *Deus propitius esto mihi peccatori.* Itaque cum nulla habeam merita, nulla iustitiæ opera: propter te ipsum Deus meus propitius esto mihi peccatori. Tu enim in Esaiâ promissisti nobis: *Ego sum ego sum ipse, qui deleo iniquitates tuas propter me.* Esto igitur propitius etiam mihi peccatori. Si nullius vnquam peccatoris miserus es, non audeo rogare vt mei miserearis, aut vt mihi, quod nulli alteri, facias. Sed si cuiuspian, imo quia omnium miseris qui te inuocant, rogo præcipue mei, qui omnibus sicut vilior, ita & infirmior sum,

T. VI
21

Publicanus
cur iustifica-
tus fuerit, &
cur pharisæus
reprobatus.

Neminem à
nobis vel iu-
dicandum vel
faciendum.
Eccle. 5.
Rom. 12.

Multa esse
Deo accep-
tissima quæ
carne non
præcepit.

Esaiæ 56.
Virginitas in
vtr. que te-
stamento cõ-
mendata.
Matth. 9.

Abstinentia à
vino & car-
nibus quæ
& cur sit Deo
accepta.
Matth. 10.
Micæ. 35.

miserearis. Videte igitur cuiusmodi fuerint arma publicani istius, quibus pugnavit contra Deum. Verè efficacia, verè potentia, sed contra misericordissimum quibus tamen simul potentissimus vinceretur, fleteretur què iustissimus. Obserua autem hic fili, quia publicanus hic iustificatus est, nò quia habuit opera bona, sed quia non habens opera bona habuit humilitatem, contritionem, orationem & fidem: quomodo nec pharisæus est reprobatus propterea, quòd alia habuit opera mala, sed quia in suis operibus superbiam habuit & arrogantiam, & alios quibus se præferebat, contempsit. Non igitur hic discamus non operari bonum, sed non præsumere de operibus bonis, quasi non egeamus misericordia Christi, sine qua omnis nostra iniustitia est iniustitia. Et vt quantūlibet videamus proximos peccates, nò tñ eos iudicemus, hoc est nò contēnamus. Qui enim heri peccauit, qui seis an hodie in peccato persistat, an Dei interim amicus effectus sit? Itaq; duo sunt nobis obseruanda. Primū est, non fidere in operibus nostris. Deinde, neminē iudicare aut spernere. Quicquid igitur potes fili, ad Dei fac gloriam. Non solūm quæ tibi præcepit Dominus, facito, sed quæ sit etiam Dei beneplacens & perfecta voluntas discere, & illam, tametsi non præcepit Deus, humanæ condescendens imbecillitati, facito. Multa enim sunt, quæ non præcepit Deus, quæ tamen Deo acceptissima sunt. Verbi gratia: Virginitatem aut coelibatum non præcepit Deus propter continentie difficultatem, tamen si obseruas, Deo rem acceptissimam facis. Quomodo enim beata Maria virginitatem (quæ olim in lege probrosa erat, vt pote infecunda) elegisset, aut Ioānes Baptista aut sanctus Ioannes Euangelista & reliqui, nisi hanc Deo placentissimam, licet non præceptam cognouissent? Licet autem virginitas præcepta non sit, in scriptura tamen veteri, maximè in Esaiā, vbi de eunuchis suis Dominus loquitur, vehementer commendatur. In Euangelio quoque similiter Christus laudat eunuchos, qui se castrant propter regnū Dei. Non prohibuit Dominus nobis vinum bibere, aut carnes comedere. Qui tamen Dei amore sibi hanc delectationem subtrahit, atque à vino aut carnibus aut ab vtroque sibi temperat (ita tamen vt non abstinentē tempore, quo Ecclesia esum carnis non prohibet, nò iudicet) Deo rem acceptam facit. Quomodo enim rem Deo non acceptam faceret, à carne aut vino eius amore (si tamen vitæ hominis permittunt) abstiniens, quando is qui scyphū aquæ alteri Dei contemplatione porrigit mercedem recipere æternam perhibetur? Quod vt evidentius manifestetur, ex Hieremia hic recitemus, quæ de Rechabitis leguntur, ad quos Hieremiam Dominus misit, dicens: *Vade ad domum Rechabitarum, & loquere eis, & introduces eos in domum Domini, in vnam exedram thesaurorum, & dabis eis bibere vinum.* Et hoc fecit Hieremias (vt sequitur ibidem) *introducens omnem domum Rechabitarum in domum Domini.* Quibus vt de se retort Hieremias) *posuit coram illis scyphos plenos vino, & calices, & dixit ad eos: Bibite vinum.* Qui responderunt: *Non bibemus vinum, quia Ionadab filius Rechab pater noster præcepit nobis, dicens: Non bibetis vinum vos, & filij vestri vsque in sempiternum. Et domum non edificabitis, & sementem non serietis, & vineas non plantabitis, nec habebitis domos, sed in tabernaculo habitabitis cunctis diebus vestris, vt viniatis diebus multis super faciem terræ, in qua vos peregrinamini. Obediuimus ergo voci Ionadab filij Rechab patris nostri in omnibus quæ præcepit nobis, vt non biberemus vinum cunctis diebus nostris.*

nostris
habiti
teber
fer. Es
cunam
recept
Ionada
vsque
res d
minu
iusti, f
uentia
quam
greder
ample
Vbi
in Scri
non p
lonada
rum o
facta a
mū au
citur
& cult
propte
de stir
hic die
aut ius
tris Fr
uantia
Euang
sumpta
minun
ceret p
scripta
human
& quar
profici
acceptu
ris aut
ri. Nol
facta,
ricordi
bis lar

nostris, nos & mulieres nostra, filij, & filia nostra, & non edificaremus domum ad habitandum & vineam & agrum, & sementem non habuimus: sed habitauimus in tabernaculis, & obedientes fuimus iuxta omnia quae praecepit nobis Ionadab pater noster. Et factum est verbum Domini ad Hieremiam, dicens: Hæc dicit Dominus exercituum Deus Israel: Vade & dic viris Iuda, & habitatoribus Hierusalem: Nunquid respicietis disciplinam, vt obediatu verbis meis, dicit Dominus? Præualuerunt sermones Ionadab filij Rechab, quos praecepit filijs suis, vt non biberent vinum: & non biberunt vsque ad hanc diem, quia obedierunt præcepto patris sui. Ego autem locutus sum ad vos de mane confurgens & loquens, & non obedistis mihi. Videtis hic, quod Dominus obedientiam commendat Rechabitarum, qui nullo præcepto diuino iussu, sed tantum sui patris aut persuasione aut præcepto inducti, has obseruantias, quas illorum pater eis, non contra Dei præceptum, nec etiam tanquam Dei præceptum, sed vt suum mandatum, quo tamen minus transgrederentur Dei præcepta, legisque seruarent disciplinam, iniunxit, sunt amplexi, & propterea hic laudantur.

Vbi sunt hi, qui dicunt Deo non placere, quicquid ipsemet verbis lucidis in scriptura non præceperit? Ecce vides hic, quæ Rechabitarum obseruantiam, non præceperat Deus, nihilominus tamen ei illa eadem placuerunt, quæ Ionadab filius Rechab suis filijs præcepit. Placuit quoque illi Rechabitarum obedientiam. Quod vt perfectius intelligas, ex re promissione Dei illis facta audies eorum obseruantiam Deo placuisse. Nam sequitur ibidem: Domini autem Rechabitarum dixit Hieremias: Hæc dicit Dominus Deus exercituum Deus Israel: Pro eo quod obedistis præcepto Ionadab patris vestri, & custodistis omnia mandata eius, & fecistis vniuersa quæ praecepit vobis, propterea hæc dicit Dominus exercituum Deus Israel: Non deficiet vir de stirpe Ionadab filij Rechab stans in conspectu meo cunctis diebus. Quid hic dices? Rechabitarum patris sui regulam licet à patre tantum sibi statutam aut iussam seruantes à Domino apprime laudantur. Et Franciscani sui patris Francisci regulam ex Evangelio desumptam, & pro Evangelij obseruantiam traditam, alijve monachi suorum patrum regulas pro Dei cultu & Evangelij obseruantiam custodiendas, Evangelio aut quadrantes aut inde sumptas, arguentur? Dicunt enim Lutherani monachorum regulas hominum duntaxat esse inuenta. Si inuenta sunt hominum, vel ideo sunt quia cererè per homines vt etiam lex vetus & nouum testamentum per homines scripta sunt. Non tamen inuenta sunt hominum, vt absque Spiritu sancto, humano tantum spiritu sint scripta. Quicquid igitur, vt dixi, boni feceris, & quantum vltra quam præceptum est, te extenderis (quoniam charitas & proficiendi studium non habent mensuram, nec arcantur præceptis) Deo acceptum est. Tu saltem vide, ne quod possis, quicquam bonorum intermissis aut neglexeris. Noli tamen in his fidere, noli iactare, noli de his gloria- ri. Noli etiam quacunque tua opera æstimare ea sinceritate aut charitate facta, vt his meriti præmijve quicquam à Deo debeatur: sed purè in misericordia Dei, & in Christi meritis confide & requiesce. Quod omnibus nobis largiatur Dominus noster Iesus Christus benedictus in secula, Amen.

In blasphemias huius seculi Lutheranos.

Regule monachorum quanta facta eunda.

Bona opera quomodo præcepta non esse negligenda.